

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Moralitate, Natvra, Et Effectibvs Actvvm
Svpernatvralivm In Genere Et Fide, Spe, Ac Charitate,
Speciatim**

Coninck, Gilles de

Antverpiae, 1623

Dvb. III. Quod sit obiectum materiale spei, prout est virtus theologica?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79645)

Virtus non
omni modo
optimè dis-
ponit subie-
ctum.

38

Qua ratione
spes requirat
magnanimi-
tatem & au-
daciā, &
ab iis diffe-
rat.

39

Ad tertium respondeo, id solum probare arduum non posse esse obiectum spei, aut per se à sperante appeti, quod libenter concedimus. Sed inde non sequitur, eam non requiri tamquam quandam conditionem, ut aliquid sit propriè obiectum spei.

*Quod sit obiectum materiale spei, prout est
virtus theologica?*

40
Durand.

Probat^{ur} Primò, quia spes est amor concupiscentiæ: atqui Deus secundum se non potest esse immediatum obiectũ amoris concupiscentiæ, sed solum amicitie: ergo nequit esse obiectum immediatum spei. Minor probatur Primò, quia quæ amamus amore concupiscentiæ, amamus propter aliud, scilicet propter nos.

Nota Secundò, cognitionem respectu ob-
iecti appetitus tripliciter posse se habere. Pri-
mò, ut sit mera propositio ipsius obiecti sic re-
spectu beatitudinis se habet fides, qua credi-
mus eam à Deo iustis esse promissam. Secun-
dò, tamquam totale obiectum ipsius appetitus.
sic se habet cognitio curius siderum, & simi-
lium rerum: nec enim has res appetimus, sed
earum præcisè cognitionem. Tertiò, tamquam

id, quo obiectum desideratum debemus possidere, eo quod frui. sic desideramus videre pulchra ac viridia prata, quorum visu recreamur, ipsaque quodammodo fruimur. item sic cupimus audire pulchram musicam. & in his casibus ex visione & re visa, & ex auditione & musica, fit vnum immediatum obiectum nostri appetitus, iuxta dicta num. 42. Et sic se habent visio beatifica, ac delectatio eam consequens respectu Dei: per hos enim actus Deum tamquam bonum nostrum possidemus, eo quod fruimur.

⁴⁴ *Deus eiusque visio sunt vnum obiectum spei.*
D. Thom. CONCLUSIO I. Tam Deus quam eius clara visio ac fructio, constituunt vnum ac immediatum obiectum nostrae spei prout est virtus theologica. Est ferè communis Doctorum, & aperte ipsius D. Thomae 2.2. qu. 17. art. 2. in corpore, ubi docet, Deum eiusque fruitionem esse obiectum nostrae spei.

Genes. 15. Probatur Primò, ex Scripturis, quia Genesis 15. Deus ait Abrahamo: *Ego protector tuus sum, & merces tua magna nimis*; ubi Deus expresse docet, se esse mercedem nostram, siue bonorum nostrorum operum: atqui idem est obiectum nostrae spei, & merces operum: ergo, &c. unde etiam D. Augustinus l. 2. de Ciuit. c. ultimo ait: *Præmium virtutis erit ipse qui virtutem dedit, & qui seipsum, quo melius aut maius nihil possit esse, promissit.* Item ad Roman. 5. v. 2. dicimur gloriam in spe gloriæ, siue qua gloriā, (id est visionem beatificam) speramus. Similia habentur ad Coloss. c. 1. v. 27.

⁴⁵ Probatur Secundò, quia, ut iam ostendi, res sperata, eiusque possessio ac fructio constituunt vnum immediatum ac indiuisibile obiectum nostrae spei: atqui talia sunt Deus, eiusque visio ac fructio: ergo hæc constituunt vnum immediatum obiectum nostrae spei. Tertio, quia id quod est immediatè nostra beatitudo, siue bonum nos beatificans, est immediatè obiectum nostrae spei: atqui talis est Deus ut visus ac amatus in cælo à Beatis, (quia nec visio nos beat, nisi quatenus per eam possidemus Deum; nec Deus, nisi quatenus visus est) ergo utrumque simul est obiectum nostrae spei. Quarto, quia, nisi spes nostra haberet Deum pro immediato suo obiecto, non esset virtus theologica, sed solum moralis, sicut religio, quæ habet Deum pro obiecto mediato: atqui illud est falsum: ergo & id vnde sequitur. Quintò, quia contrariæ sententiæ nullo nituntur fundamento, ut mox ostendam soluendo earum argumenta.

⁴⁶ Ad primum positum num. 40. nego minorem. Ad primam probationem, nego maiorem, si propriè intelligatur, ita ut, *propter*, significet relationem mediæ ad finem, prout in minore sumitur: nec enim omnia quæ nobis concupiscimus, referimus ad nos tamquam ad finem; & aliàs sequeretur beatitudinem formalem, siue ipsam fruitionem, non amari à nobis tamquam vltimum nostrum finem, quia amamus eam amore concupiscentiæ. Lato tamen modo loquendi posset maior admitti, si illud *propter nos* significet idem quod, tamquam nostrum bonum, siue in commodum nostrum

qua ratione dum concupiscimus nostram beatitudinem, concupiscimus eam propter nos. sed tunc neganda est minor: nam, ut iam ostendi, nullo modo repugnat vltimum finem sic amari. Quando igitur Deum concupiscimus, appetimus quidem eum nobis, non tamen tamquam finem, siue quasi nos essemus finis ipsius Dei, sed appetimus eum tamquam finem nostrum.

Ad secundam probationem, nego maiorem esse generatim veram, ut patet vel ex secundo exemplo ibi allato: nam vinum est immediatè bonum ipsius sitientis, quia dum potatur per se immediatè, ipsius sitim leuat, ipsumque recreat, sicut musica audita, & res pulchra visa per se immediatè recreant audientem ac videntem. Et similiter Deus visus est immediatum nostrum bonum, vide dicta n. 42. & 43.

⁴⁷ Ad secundum, respondeo obiectum spei non debere esse absolute & secundum se futurum, sed solum sub ea ratione, sub qua speratur. Deus autem etsi secundum se iam existat ubique præsens, non tamen est nobis de facto clarè visus: est autem obiectum spei prout à nobis videndus est, siue prout concipitur coniunctus cum visione futura.

Ad tertium, nego maiorem. Nam delectatio siue gaudium, & consequenter spes habent pro obiecto aliquod bonum; tristitia verò aliquod malum: quæ inter se distincta sunt, nec eidem sub eadem ratione conuenire possunt. Deus autem secundum se potest esse nobis bonus, non autem malus, sed solum ratione alicuius effectus.

Ad quartum, respondeo Primò, id ad summum probare aliquas operationes nostras posse esse obiectum nostrae delectationis. quod non negamus: nam cum hoc optimè consistit etiam aliquas alias res esse immediatum obiectum nostrae delectationis, ut iam ostendi. Respondeo Secundò, minorem non esse vniuersaliter veram: nam quædam operationes sunt formalis causa nostrae delectationis; nam ipsa nostra delectatio siue gaudium de re aliqua perceptum, est vera nostra actio, & simul est ipsa forma qua delectamur, siue nos bene afficiens.

⁴⁸ Ad primum argumentum positum num. 41. nego Primò, secundam partem assumpti: nam ut spes sit virtus theologica, sufficit quod immediatum ipsius obiectum primum sit ipse Deus: nullo autem modo est opus ut ipse solus ita sit ipsius obiectum. Respondeo Secundò, visionem Dei non debere concipi tamquam quid in ratione obiecti distinctum à Deo viso, ut ostendi n. 42. atque ita ipsam visionem Dei esse obiectum spei, nihil esse aliud quam Deum visum eiusdem esse obiectum.

Ad secundum, nego maiorem generatim esse veram; nam fallit quoties cognitio obiecti est simul eiusdem possessio, aut quoties aliàs ipsa cognitio est per se appetibilis, ut ostendi num. 43.

⁴⁹ CONCLUSIO II. Obiectum spei secundarium sunt omnia media nobis necessaria ad Deum consequendum ac possidendum, aut etiam

Obiectum spei secundarium, aut etiam

etiam ad perfectius aut convenientius eum possidendum, eoque fruendum. Qualia sunt, gratia iustificans, aliaque diuina auxilia nobis necessaria ad beatitudinem adipiscendam. Item lumen beatificum, sine quo Deum videre non possumus, alijque habitus ad fruendum Deo nobis necessarij. Item beatitudo corporis: quia etsi tota nostra beatitudo essentialis consistat in sola visione ac fruitione Dei; tamen beatitudo corporis aliaque similia ad beatitudinem accidentalem spectantia, efficiunt ut totus homo Deo melius & convenientius fruatur. vide dicta n. 22. ubi redditur ratio conclusionis.

D V B I V M IV.

Quod sit obiectum formale spei theologicæ?

⁵⁰ Prima sententia docet, sicut testimonium Dei siue auctoritas Dei reuelans est obiectum formale fidei, ita auxilium omnipotentiae Dei nobis ad consequendam beatitudinem necessarium, siue omnipotentiam, & benignitatem ac fidelitatem Dei nobis eiusmodi auxilia promittentem & subministrantem, esse obiectum formale spei. Ita quidam apud Turrian. 2.2. disp. 6. dub. 2.

*Turrian.
D. Thom.*

Probatur Primò, auctoritate D. Thomæ, qui in questionibus disputatis, q. de spe, art. 1. docet, quòd sicut obiectum formale fidei est prima veritas cui creditur, ita obiectum formale spei sit diuinum auxilium propter quod speratur: similia habet etiam alius locis. Secundò, quia ab omnipotenti Deo promittente possumus sperare aliquod bonum creatum, sicut primæ veritati testificantur possumus credere de veritate aliqua creatæ: ergo omnipotentia Dei promittens est sufficiens obiectum formale spei. Confirmatur, quia sicut veritas prima est sufficiens ratio specificatiua actus fidei: ita omnipotentia Dei, dicto modo est sufficiens ratio specificatiua actus spei: ergo vel illa sola est obiectum formale spei theologicæ, vel dabitur quarta virtus theologica. Tertio, quia si bonitas, qua Deus est nobis bonus, esset obiectum formale spei, non possemus spe theologica aliquod bonum creatum sperare à Deo, nisi eodem actu speraremus ipsam beatitudinem: atqui hoc est falsum: ergo & illud. Quarto, quia aliàs sequeretur, spem non esse virtutem theologicam, quia pro formali suo obiecto haberet aliquid creatum scilicet esse mihi bonum. Et confirmatur, quia actus, quo spero proximo beatitudinem præcisè quia huic bona est, non est virtus theologica; ergo idem dicendum est de actu quo eam mihi spero præcisè quia mihi bona est.

⁵¹
Lorca.

Lorca verò 2. 2. sect. 2. disput. 3. membro 1. ponit duplex obiectum formale spei theologicæ: vnum quod speramus, scilicet ipsam bonitatem Dei, qua nobis bonus est; & id in quo speramus, scilicet Deum qua omnipotentem & fidelem in promissis.

Probat Primò, auctoritate D. Thomæ, qui loco supra citato ponit duplex obiectum spei, scilicet ipsam beatitudinem quam speramus, &

auxilium Dei, à quo eam speramus. Secundò, quia id omne potest dici obiectum formale actus, quod ad ipsius specificationem ac essentialem distinctionem conducit: atqui id in quo speratur est tale (quia est medium cui spes innitur, & motus etiam specificatur à medio): ergo hoc pertinet ad obiectum formale spei. Tertio, hæc pars probari potest, quia per hoc differt spes nostra à Pelagiana, quòd nostra nitatur auxilio diuino, Pelagiana verò propriis viribus sperantis: ergo auxilium diuinum pertinet ad formale illius obiectum.

CONCLUSIO. Obiectum primarium formale spei theologicæ est sola bonitas Dei clarè visi, siue beatitudo nostra, tam obiectiua ⁵² quam formalis, quatenus nobis bona est. Hæc videtur sententia Scoti in 3. disp. 26. q. vnica, §. ^{Scoti.} Ad questionem ubi agens de obiecto formali spei theologicæ solum meminit illius bonitatis. Eandem tenent Gabriel ibidem art. 1. Suarez in ^{Gabriel.} tertiam partem, tom. 1. quest. 7. in commenta- ^{Suarez.} rio 2. 4. Banez 2. 2. quest. 17. a. 5. §. Caietanus, &c. ^{Banez.} versu Nota secundò. ubi docet, spem respicere Deum quatenus est nostra beatitudo, tamquam obiectum principale; & auxilium diuinum tanquam medium ad consecutionem sperati finis necessarium. Quamuis paulò inferius quædam dicat his parum consona. Eandem plures recentiores tenent.

Sequitur clarè ex dictis dub. 2. concl. 3. ubi ostendi id solum esse obiectum formale actus voluntatis, quod eam mouet ad rem aliquam appetendam aut fugiendam; & consequenter non posse esse eius obiectum formale, id quod eam nullo modo ita mouet: atqui bonitas nostræ beatitudinis nos mouet ut eam appetamus; auxilium verò diuinum, vel etiam Deus, qua omnipotens & fidelis in promissis, nullo modo nos ita mouet ad appetendam beatitudinem: ergo hæc non possunt esse obiectum formale nostræ spei, sed sola bonitas ipsius beatitudinis. Prior pars minoris per se patet; nam clarum est beatitudinem qua nobis bona est, hoc ipso & præcindo ab omnibus alijs mouere voluntatē ad sui desiderium, quia bonum per se appetibile est. Quamuis autem hoc desiderium nequeat esse efficax nisi apprehendatur beatitudo possibilis, ad quod necessarium est diuinum auxilium, nec etiam possit habere rationem spei, nisi obiectum eius sit arduum: tamen hæc non ingrediuntur rationem obiecti formalis, sed solum sunt conditiones requisitæ, ut obiectum possit ratione appeti, ut patet ex dictis numer. 28. & mox etiam ostendam.

Secunda pars probatur, quia, etsi Dei auxilium siue omnipotentia Dei parata mihi dare sufficiens auxilium sit omnino necessaria ut beatitudo mihi sit possibilis; & ut possim eam prudenter ac constanter sperare; hæc tamen non habent se per modum finis, sed instar mediorum, (sunt enim hæc media necessaria ut possimus beatitudinem prout oportet sperare ac consequi: atqui media non sunt ratio appetendi finem; nec enim appetimus finem propter media, sed contrā: id autem est ratio ⁵³ siue